

רע"פ 4659/20 - ארתור מורטוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4659/20

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: ארתור מורטוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בעפ"ג 79256-01-19 מיום 25.5.2020 שניתן על ידי כב' השופטים אברהם הימן, יוסי טופף ושרית זמיר

בשם המבקש: עו"ד ניר יסלוביץ

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (כב' השופטים א' הימן, י' טופף, ש' זמיר) בעפ"ג 79256-01-19 מיום 25.5.2020, בגדרו נדחו שני ערעורים על גזר דינו של בית משפט השלום (כב' השופט ש' אבינור) בת"פ 12763-11-13, ערעור המבקש על חומרת העונש וערעור המשיבה על קולת העונש.

רקע והליכים קודמים

1. נגד המבקש ועוד שלושה - מ', ס' וחברת סופר אלפא בע"מ (להלן: החברה) הוגש כתב אישום אשר ייחס להם עבירות מס (האישום הראשון) והונאת המוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל; האישום השני). על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המבקש ומ' היו בעליה ומנהליה של החברה. במסגרת תכנית עבריינית (להלן: התכנית) שרקמו יחד עם ס', מכרו המבקש, מ' והחברה בין השנים 2008-2011 תלושים פיקטיביים לאנשים שאיתר ס' (להלן: הרוכשים), ובכך הגדילו את הוצאות החברה בדיווחיה לרשויות המס בסך 2,143,186 ש"ח, והקטינו את הכנסתה החייבת. הרוכשים השתמשו בתלושים הפיקטיביים עבור קבלה במרמה של הטבות מהמל"ל. להשלמת התמונה, ס' הגיע להסדר טיעון עם

עמוד 1

המשיבה כך שהורשע על בסיס הודאתו, וביום 22.4.2015 גזר עליו בית המשפט השלום שישה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, מאסרים מותנים וקנס.

בגין המעשים המתוארים יוחסו למבקש, למ' ולחברה בגדר האישום הראשון עבירות של זיוף מסמכים בנסיבות מחמירות (21 עבירות), לפי סעיף 418 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); רישום כוזב במסמכי תאגיד (21 עבירות) לפי סעיף 423 לחוק; סיוע לאחר בקבלת דבר במרמה (8 עבירות) לפי סעיף 415 בצירוף 31 לחוק; וגרימת המרמה למתן גמלה (7 עבירות) לפי סעיף 398(א)(1) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995. בגדר האישום השני יוחסו למבקש, למ' ולחברה עבירות הכנה וקיום של רשומות כוזבות (4 עבירות) לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); שימוש במרמה, ערמה ותחבולה (4 עבירות) לפי סעיף 220(5) לפקודה; השמטת הכנסה מדו"ח (4 עבירות) לפי סעיף 220(1) לפקודה, שלושתם בצירוף סעיף 117 וסעיף 224'א' לפקודה.

2. ביום 15.10.2018, לאחר ניהול הוכחות, הורשעו המבקש, מ' והחברה במסגרת האישום הראשון בביצוע עבירות רישום כוזב במסמכי תאגיד (19 עבירות); סיוע לאחר בקבלת דבר במרמה (7 עבירות); וגרימה במרמה למתן גמלה (2 עבירות), וזוכו מעבירות זיוף מסמך בנסיבות מחמירות. באישום השני הורשעו המבקש, מ' והחברה בהכנה וקיום של רשומות כוזבות (4 עבירות); ושימוש במרמה, ערמה ותחבולה (4 עבירות), וזוכו מעבירות של השמטת הכנסה מדו"ח.

ביום 20.12.2018 גזר בית משפט השלום את דינם של המבקש, מ' והחברה. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם עמד בית המשפט על כך שמדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מס כוללת על פי רוב הטלת עונשי מאסר בפועל, וכי בעבירות מושא הפרשה מתקיימות נסיבות חומרה מיוחדות נוכח ביצוען במסגרת תכנית עבריינית מתוככמת; היקפן הנרחב; והימשכות העבירות לאורך ארבע שנים. בית המשפט דחה את טענת בא כוחם של המבקש ומ' לפיה יש לגזור גזירה שווה בינם לבין ס' מן הטעם שס' נטל אחריות ועניינו הסתיים בהסדר טיעון, כמו גם נוכח תפקידם המרכזי של המבקש ומ' בתכנית, אשר היו "הרוח החיה בפרשה דנא והנהנים העיקריים מפרותיה" וניהלו את החברה "ביד רמה, בצוותא חדא". בית המשפט קבע את מתחם העונש מחמישה עשר חודשים ועד שלושים חודשי מאסר בפועל.

בקביעת עונשו של המבקש התחשב בית המשפט לקולא בכך שהמבקש הוא אדם נורמטיבי שעברו הפלילי אינו רלוונטי; בפגיעה שתגרם למשפחתו הסמוכה על שולחנו; ובהסרת המחדלים במלואם עוד לפני הגשת כתב האישום. עוד ציין בית המשפט כי משהמבקש ומ' ניהלו הליך הוכחות ממושך הם אינם זכאים להקלות הנלוות להודאה באשמה ונטילת אחריות, ומצא טעם בטיעון המשיבה כי אין לתת לחלוף הזמן משקל מהותי להקלה בעונש. עונשו של המבקש הועמד בחלקו התחתון של מתחם העונש ונגזרו עליו ועל מ' שמונה עשר חודשי מאסר לריצוי בפועל; מאסר מותנה; וקנס בסך 75,000 ש"ח.

3. ביום 25.5.2020 דחה בית המשפט המחוזי את הערעור שהגיש המבקש על חומרת העונש וערעור שהגישה המשיבה על קולת העונש (המבקש חזר בו מטענותיו כנגד הכרעת הדין לאחר ששמע את הערות בית המשפט). בית המשפט קבע כי אין ממש בערעור המבקש תוך שציין כי לא כך הדבר באשר לערעור המשיבה אך עם זאת, לא מצא להחמיר בעונשו של המבקש. בית המשפט דחה את טענתו של המבקש לפיה יש בפער המשמעותי

בענישה בינו לבין ס' כדי להקל בעונשו, זאת משס' אינו העברין העיקרי בפרשה ומשהיה כלי בידי המבקש ומ' להוצאת התכנית לפועל. כך, נקבע כי התכנית באה לשרת את המבקש ומ' שביקשו להגדיל את רווחיהם תוך רמיית הרשויות, כי חלקם של המבקש ומ' בתכנית זהה, ושניהם זכו לרווחים כספיים משמעותיים כתוצאה ממעשי המרמה שביצעו. בית המשפט הדגיש כי העונש שנגזר על המבקש מקל עמו אך לא מצא להחמירו נוכח עיקרון אחדות הענישה בין המבקש למ'. עוד נדרש בית המשפט לנסיבותיו האישיות של המבקש תוך שקבע כי אין בהן כדי להצדיק התערבות והקלה נוספת בעונש.

נימוקי הבקשה

4. המבקש סבור כי עניינו מעלה שאלה עקרונית הנוגעת לפערי ענישה בינו לבין ס', לטענתו משס' היה הוגה התכנית העבריינית, לא היה מקום לכך שהעונש שהוטל על ס' יהא קל בהרבה מהעונש שהוטל עליו. עוד טוען המבקש, כי נגרם לו עיוות דין מהותי עת בית משפט השלום קבע מתחם ענישה זהה למבקש ולמ' על אף שלשיטתו, חלקם בפרשה היה שונה והתפקיד שמילא המבקש בתכנית היה זניח, וכי עיוות הדין התעצם נוכח העונש הקל שהושת על ס'. בנוסף, נטען כי הענישה בעניינו של המבקש חורגת מהענישה המקובלת נוכח הסרת המחדלים ונסיבותיו האישיות המעלות סוגיה אנושית מצפונית.

דין והכרעה

5. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים בהם עולה שאלה בעלת חשיבות משפטית או כללית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים או במקרים בהם מתעורר חשש לאי-צדק מהותי או לעיוות דין. כאשר הבקשה ממוקדת בחומרת עונשו של המבקש, תינתן רשות הערעור רק במקרים חריגים בהם ניכרת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה הראויה והמקובלת בעבירות דומות אשר מצדיקים את התערבותו של בית משפט זה (רע"פ 4561/20 הולי אור נ' מדינת ישראל (15.7.2020), (להלן: עניין הולי אור)). חרף ניסיונו של המבקש לשוות לבקשתו אצטלה עקרונית, זו ממוקדת בעניינו הפרטי ולא מעלה כל שאלה בעלת חשיבות משפטית או חשש לאי צדק או עיוות דין מהותי. כך, לא התרשמתי כי עונשו של המבקש חורג ממדיניות הענישה הראויה והמקובלת, ומכל מקום אינו חורג במידה ניכרת (ראו והשוו: רע"פ 2638/13 עובדיה נ' מדינת ישראל (28.4.2013); רע"פ 1870/20 גניש נ' מדינת ישראל (17.3.2020)).

טענות המבקש הנוגעות לחלקו בתכנית, הן ביחס לס' הן ביחס למ', מופנות הלכה למעשה כנגד ממצאי עובדה ומהימנות אשר אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בהן, כל שכן ב"גלגול שלישי" (ראו למשל: עניין הולי אור). יתרה מכך, בית המשפט המחוזי נדרש בהרחבה לטענות המבקש אשר לפער הענישה בינו לבין ס' ודחה אותן מכל וכל. זאת, תוך שהדגיש כי "ההבדל בין העונשים נגזר, אך ורק, בהתאם ועל פי ההבדל המשמעותי והמהותי" בין מעשי המבקש וס', והוסיף כי המבקש ומ' "הם ורק הם, העבריינים העיקריים בפרשה זו". כאמור, בקבעו מתחם עונש זהה למבקש ולמ' חזר בית משפט השלום על קביעותיו בהכרעת הדין כי המבקש ומ' פעלו בצוותא חדא, ובית המשפט המחוזי קבע כי "נראה לנו באופן נחרץ כי חלקם של שני הנאשמים בתכנית הפלילית שרקמו - שווה הוא". זאת ועוד,

בית משפט השלום התחשב לקולא בנסיבותיו האישיות של המבקש שעה שגזר את דינו, ובית המשפט המחוזי קבע כי אין בהן כדי להביא להקלה נוספת בעונשו. קביעותיהן של הערכאות קמא מקובלות עליי.

6. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ט בתמוז התש"פ (21.7.2020).

ש ו פ ט
